

[Domovská Stránka](#) > ... > [Rodinné Veci a Dedenie](#) > [Rodičovská Zodpovednosť – Opatrovnícke Právo A právo Na Styk S dieťaťom](#) > Poland

Rodičovská zodpovednosť – opatrovnícke právo a právo na styk s dieťaťom

Autor obsahu

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Poľsko

1 Čo v praxi znamená právny pojem „rodičovské práva a povinnosti“? Aké sú práva a povinnosti nositeľa rodičovskej zodpovednosti?

Rodičovské práva a povinnosti zahŕňajú predovšetkým povinnosti a práva rodičov spojené so starostlivosťou o osobu a majetok dieťaťa a s výchovou dieťaťa pri rešpektovaní dôstojnosti a práv dieťaťa [článok 95 ods. 1 zákona o rodine a poručníctve (*Kodeks rodzinny i opiekuńczy*, KRiO)].

2 Kto má spravidla rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu?

Rodičovské práva a povinnosti majú voči dieťaťu obidvaja rodičia. V prípade, že je jeden z rodičov mŕtvy alebo že nie je plne právne spôsobilý, nositeľom rodičovských práv a povinností je druhý rodič. To isté platí v prípade, že rodičovské práva a povinnosti niektorého z rodičov boli pozastavené.

Rodičovské práva a povinnosti môžu byť obmedzené aj rozhodnutím súdu. Za takýchto okolností je druhý rodič oprávnený vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu v rozsahu vymedzenom v rozhodnutí súdu.

3 Ak rodičia nie sú schopní alebo ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči svojim deťom, môže tým byť namiesto nich poverená iná osoba?

V prípade, že rodičia nie sú schopní vykonávať rodičovské práva a povinnosti, môžu požiadať súd konajúci vo veciach poručníctva (*sąd opiekuńczy*) alebo iný orgán verejnej moci, aby dieťa umiestnil do náhradnej starostlivosti. V mimoriadne naliehavých prípadoch sa dieťa na žiadosť alebo so súhlasom rodičov môže umiestniť do starostlivosti náhradnej rodiny na základe dohody medzi vedúcim predstaviteľom okresu (*starosta*) a náhradnou rodinou alebo osobami prevádzkujúcimi rodinný detský domov (*rodzinny dom dziecka*).

Ak rodičia nie sú ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu, môžu dať súhlas s osvojením dieťaťa. V poľskom právnom poriadku existujú tri formy osvojenia: úplné, úplné a neodvolateľné (známe ako „celkové osvojenie“) a neúplné.

Ak rodičia výkonom svojich rodičovských práv a povinností ohrozujú záujmy dieťaťa, súd konajúci vo veciach poručníctva môže svojím rozhodnutím obmedziť ich rodičovské práva a povinnosti a dieťa sa môže umiestniť do náhradnej rodiny, do rodinného detského domova, do náhradnej ústavnej starostlivosti, do opatrovateľského a liečebného strediska, do ošetrovateľského strediska alebo do terapeutického rehabilitačného strediska.

4 Ako sa ustanovujú budúce rodičovské práva a povinnosti v prípade, že sa rodičia rozvedú alebo žijú oddelene?

Poľský súd pri vydávaní rozsudku o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva musí vyriešiť otázku rodičovských práv a povinností voči dieťaťu s výnimkou situácie, keď v konkrétnom prípade nemá právomoc vo veci rodičovských práv a povinností. Poľský súd môže pri riešení otázky rodičovských práv a povinností zohľadniť písomnú dohodu medzi manželmi o spôsobe vykonávania rodičovských práv a povinností, ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

V prípade, že rodičia nedosiahnu dohodu, súd môže so zreteľom na právo dieťaťa na výchovu obidvomi rodičmi:

1. rozhodnúť o spoločnom výkone rodičovských práv a povinností;
2. priznať rodičovské práva a povinnosti jednému rodičovi a druhému rodičovi ich obmedziť na konkrétne povinnosti a práva voči dieťaťu.

Ak je to odôvodnené najlepším záujmom dieťaťa, súd konajúci vo veciach poručníctva môže zmeniť rozsudok o rodičovských právach a povinnostiach a spôsobe ich výkonu v rozsudku o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva (článok 106 KRiO).

5 Ak rodičia uzatvoria dohodu týkajúcu sa rodičovských práv a povinností, aké formality musia dodržať, aby bola dohoda právne záväzná?

V právnom poriadku sa nestanovuje žiadna forma takejto dohody medzi rodičmi. Treba však pripomenúť, že dohoda medzi rodičmi o spôsobe výkonu rodičovských práv a povinností nemá právne účinky a môže sa považovať iba za základ pre rozsudok súdu v tejto súvislosti. K dohode možno dospieť aj prostredníctvom mediácie. V tomto prípade sa vypracuje písomne a podpíšu ju obaja rodičia aj mediátor. Na to, aby bola dohoda právne záväzná, ju musí schváliť súd.

6 Ak rodičia nedospejú k dohode o rodičovských právach a povinnostiach, ako inak môžu tento problém mimosúdne riešiť?

Rodičia môžu využiť pomoc mediátora. Služby mediácie sa poskytujú na základe dohody o mediácii alebo rozhodnutia súdu, ktorým sa rodičia odkazujú na mediáciu. Dohoda sa môže uzavrieť aj na základe súhlasu rodiča s mediáciou, ak o ňu druhý rodič požiadal. Dohoda dosiahnutá pred mediátorom však nemá právne účinky súdneho zmieru, kým ju neschváli súd.

7 Ak pôjdu rodičia na súd, o akých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa môže sudca rozhodnúť?

Rodičia sa v Poľsku môžu na súd konajúci vo veciach poručníctva obrátiť v súvislosti s rôznymi otázkami, ktoré sa týkajú rodičovských práv a povinností voči dieťaťu, ako sú:

1. určenie spôsobu výkonu rodičovských práv a povinností, určenie miesta pobytu dieťaťa a styku s dieťaťom, keď rodičia žijú oddelene;
2. riešenie sporu týkajúceho sa dôležitých otázok vo vzťahu k dieťaťu v prípade, že rodičia nie sú schopní dohodnúť sa na spôsobe riešenia týchto otázok, vrátane určenia miesta pobytu, výberu školy, výberu mena a priezviska, rozhodnutí týkajúcich sa lekárskej starostlivosti, cestovania do zahraničia atď.;
3. právne úkony medzi dieťaťom a rodičom v prípadoch, keď tieto úkony prekračujú rámec bežnej správy majetku dieťaťa.

8 Ak súd rozhodne o tom, že dieťa zverí do starostlivosti iba jednému z rodičov, znamená to, že môže rozhodovať o všetkých záležitostiach

týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby sa najskôr poradil s druhým rodičom?

Ak súd zveril výkon rodičovských práv a povinností len jednému z rodičov, tento rodič môže slobodne rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby to musel konzultovať s druhým rodičom alebo získať jeho súhlas. Na právne úkony mimo rozsahu každodennej správy majetku dieťaťa sa vyžaduje súhlas súdu konajúceho vo veciach poručníctva.

Rodič môže prísť o svoje rodičovské práva a povinnosti na základe rozhodnutia súdu konajúceho vo veciach poručníctva, ak svoje rodičovské práva a povinnosti nemôže vykonávať z dôvodu trvalej prekážky, zneužíva rodičovské práva a povinnosti alebo hrubo zanedbáva svoje povinnosti voči dieťaťu.

9 Ak súd rozhodne, že dieťa má byť zverený do opatery obidvoch rodičov, čo to znamená v praxi?

Priznanie spoločnej osobnej starostlivosti znamená, že rodičia môžu a musia vo vzťahu k dieťaťu vykonávať rovnaké práva a povinnosti. To okrem iného znamená, že o dôležitých otázkach týkajúcich sa dieťaťa rozhodujú rodičia spoločne alebo prostredníctvom súdu konajúceho vo veciach poručníctva, ak nie sú schopní dohodnúť sa.

10 Na ktorý súd alebo orgán sa mám obrátiť, ak chcem podať žiadosť o priznanie rodičovských práv a povinností? Aké postupy musím dodržať a aké dokumenty je potrebné k žiadosti pripojiť?

Veci týkajúce sa rodičovských práv a povinností prerokúva okresný súd (*sąd rejonowy*) príslušný v mieste pobytu dieťaťa. Súdom konajúcim vo veciach poručníctva (*sąd opiekuńczy*) je kolégium okresného súdu pre veci rodiny a maloletých osôb. Ak takýto základ neexistuje, príslušný je Okresný súd hlavného mesta Varšava.

K návrhu sa musí pripojiť rodný list dieťaťa, sobášny list rodičov (ak sú zosobášení), ďalšie dokumenty na podporu návrhu, ako sú osvedčenia o zdravotnom stave, školské vysvedčenia, vzdelávacie posudky a kópie predchádzajúcich rozsudkov iných súdov v súvislosti s rodičovskými právami a povinnosťami.

11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v naliehavých prípadoch?

Veci týkajúce sa rodičovských práv a povinností sa prerokúvajú v rámci takzvaného nesporného konania, ktoré je v porovnaní so sporovým konaním menej formálne.

Na žiadosť účastníka konania môže navyše súd konajúci vo veciach poručníctva rozhodnúť o vydaní predbežného opatrenia spôsobom, ktorý za daných okolností považuje za vhodný. Rozhodnutia v tejto súvislosti nadobúdajú právoplatnosť a vykonateľnosť vydaním.

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Účastníci konania vo veci rodičovských práv a povinností musia uhradiť poplatky a výdavky stanovené v zákone o trovách konania v občianskoprávných veciach (*Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*). Podľa článku 102 ods. 1 tohto zákona však účastník súdneho konania môže požiadať o oslobodenie od platenia trov konania podaním vyhlásenia, že nie je schopný tieto trovy uhradiť bez toho, aby on alebo jeho rodina trpela nedostatkom. Žiadosť o oslobodenie od platenia trov konania by sa mala doplniť vyhlásením, v ktorom sa podrobne uvedie rodinný stav žiadateľa, jeho majetok, príjem a živobytie. Súd môže účastníka konania čiastočne oslobodiť od platenia trov konania v prípade, že tento účastník môže zaplatiť iba časť uvedených trov (článok 101 ods. 1).

13 Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu o rodičovských právach a

povinnostiach?

Áno, odvolanie proti každému rozhodnutiu možno podať na súde vyššieho stupňa. V prípade ochranných príkazov možno podať odvolanie na súde rovnakého stupňa. Odvolania proti rozsudkom okresného súdu (*sąd rejonowy*) týkajúce sa rodičovských práv a povinností možno podať na krajskom súde (*sąd okręgowy*). Pri rozsudkoch vo veci rodičovských práv a povinností, ktoré vydal krajský súd (*sąd okręgowy*) v konaniach o rozvoze, rozluke alebo anulovaní manželstva, sa odvolanie podáva na odvolacom súde (*sąd apelacyjny*).

14 Niekedy môže byť nevyhnutné obrátiť sa kvôli výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach na súd alebo iný orgán. Aké postupy sa v takýchto prípadoch uplatňujú?

Orgánom súdu zodpovedným za výkon rozhodnutia v prípadoch týkajúcich sa vrátenia dieťaťa je súdom vymenovaný poručník (*kurator sądowy*). V prípade, že rozsudok, ktorým súd nariaďuje vrátenie dieťaťa, nie je splnený, osoba, ktorej sa má dieťa vrátiť, by mala požiadať súd, ktorý vydal toto rozhodnutie, aby nariadil povinné odňatie dieťaťa súdom vymenovaným poručníkom. V prípade, že nie je známe, kde sa nachádza osoba, ktorej sa týkajú rodičovské práva a povinnosti, súd vykoná vyšetrovanie s cieľom zistiť, kde sa nachádza. Príkaz vydáva súd poručníkovi vymenovanému súdom, a to formou rozhodnutia, ktoré sa môže vydať na neverejnom zasadnutí. Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Súdom vymenovaný poručník určí dátum odňatia dieťaťa a informuje o tom oprávnenú osobu. Súdom vymenovaný poručník môže dieťa odňať od každej osoby, s ktorou sa dieťa zdržiava. Na tieto účely môže súdom vymenovaný poručník požiadať o pomoc políciu, psychológov a pod.

V Občianskom súdnom poriadku (*Kodeks postępowania cywilnego*) sa stanovuje odlišný postup v prípade rozsudkov týkajúcich sa úpravy styku. V takom prípade súd konajúci vo veciach poručníctva (*sąd opiekuńczy*) na žiadosť osoby, ktorá má právo styku s dieťaťom, pohrozí vydaním príkazu proti osobe, ktorej bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti a ktorá si neplní povinnosti vyplývajúce z rozsudku alebo dohody o styku s dieťaťom. V tomto príkaze sa nariaďuje vyplatenie konkrétnej sumy oprávnenej osobe za každé porušenie povinnosti. V prípade, že osoba s právom styku s dieťaťom alebo osoba, ktorej bol styk s dieťaťom zakázaný, poruší povinnosť uloženú rozhodnutím, súd konajúci vo veciach poručníctva (*sąd opiekuńczy*) pohrozí tejto osobe, že nariadi, aby uhradila konkrétnu sumu osobe, ktorej bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti. V prípade, že osoba, ktorej súd konajúci vo veciach poručníctva nariadil platbu, naďalej porušuje svoje povinnosti, poručnícky súd (*sąd opiekuńczy*) tejto osobe prikáže uhradiť dlžnú sumu, ktorá sa stanoví podľa počtu porušení.

K uvedenej žiadosti sa musí pripojiť vykonateľný rozsudok alebo dohoda o styku s dieťaťom.

15 Čo musím urobiť, aby bolo rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom v inom členskom štáte uznané a vykonané v tomto členskom štáte?

Tieto záležitosti sa riadia príslušnými ustanoveniami kapitoly III nariadenia Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie). Takéto rozsudky sa spravidla uznávajú a vykonávajú bez ďalšieho konania. Je však možné podať návrh na uznanie a výkon na krajskom súde. Krajský súd má takisto právomoc preskúmať návrh na vyhlásenie vykonateľnosti. V obidvoch prípadoch by návrh mal spĺňať náležitosti podania, čo znamená, že by sa v ňom mala konkrétne uviesť žiadosť, skutočnosti odôvodňujúce túto žiadosť, ako aj to, či sa účastníci konania pokúsili využiť mediáciu.

16 Na ktorý súd v tomto členskom štáte sa mám obrátiť, ak chcem namietať proti uznaniu a výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ktoré vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa

uplatňuje v týchto prípadoch?

Rozsudky vydané zahraničnými súdmi, úradné dokumenty a dohody uzavreté v otázkach rodičovských práv a povinností sa zo zákona uznávajú a vykonávajú, ak neexistuje prekážka podľa Občianskeho súdneho poriadku.

Každá osoba, ktorá na tom má právny záujem, môže podať návrh na vyhlásenie, že rozsudok zahraničného súdu, úradný dokument alebo dohoda s pôvodom v niektorom členskom štáte sa má alebo nemá uznať a vykonať. K návrhu na zamietnutie výkonu rozhodnutia, odmietnutie uznania alebo vyhlásenie, že neexistujú dôvody na odmietnutie uznania, sa musí priložiť:

- úradne osvedčená kópia rozsudku, úradného dokumentu alebo dohody,
- dokument potvrdzujúci, že rozsudok je právoplatný, ak táto skutočnosť nie je zrejmá z jeho znenia,
- overený preklad kópie rozsudku, úradného dokumentu alebo dohody do poľštiny.

K návrhom na vyhlásenie, že rozsudok súdu, úradný dokument alebo dohoda sa nemajú uznať a vykonať, musí byť priložená ich úradne osvedčená kópia spolu s overeným prekladom do poľštiny.

Návrhy preskúma krajský súd (*sąd okręgowy*), ktorý by bol miestne príslušný na posúdenie veci vyriešenej rozsudkom zahraničného súdu, alebo krajský súd príslušného kraja, v ktorom sa nachádza miestne príslušný okresný súd (*sąd rejonowy*), alebo ak také súdy neexistujú, Krajský súd vo Varšave (*Sąd Okręgowy w Warszawie*).

Proti takémuto rozhodnutiu krajského súdu možno podať odvolanie a proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať kasačný opravný prostriedok; takisto možno podať návrh na obnovu konania ukončeného právoplatným rozhodnutím o zamietnutí výkonu, odmietnutí uznania alebo vyhlásení, že neexistujú dôvody na odmietnutie uznania, a na vyhlásenie daného právoplatného rozhodnutia za nezákonné.

Pokiaľ ide o výkon rozsudkov zahraničných súdov, postupy sa v závislosti od druhu konania líšia do takej miery, že sa odporúča vopred kontaktovať ústredný orgán a požiadať ho o informácie o tom, ako postupovať.

17 Ktorý právny poriadok uplatňuje súd v konaní o rodičovských právach a povinnostiach, ak dieťa alebo účastníci konania nežijú v tomto členskom štáte alebo majú odlišnú štátnu príslušnosť?

Rozhodné právo vo veciach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností a styku s dieťaťom je stanovené v Dohovore o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa uzatvorenom v Haagu 19. októbra 1996 alebo v dvojstranných dohodách, ktorých je Poľsko zmluvnou stranou. Ak sa neuplatňuje žiadny z týchto nástrojov, uplatňujú sa ustanovenia zákona zo 4. februára 2011 o medzinárodnom práve súkromnom (*Ustawa z dnia 4 lutego 2011 - Prawo prywatne międzynarodowe*). V prípade, že sa zmení miesto obvyklého pobytu dieťaťa na pobyt v krajine, ktorá nie je zmluvnou stranou dohovoru, všetky ďalšie zmeny podmienok uplatňovania opatrení prijatých v krajine predchádzajúceho obvyklého pobytu dieťaťa sa budú riadiť právnym poriadkom uvedenej krajiny.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

Posledná aktualizácia: 23/01/2025

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.